

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

Uwagi do ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw - projektu z dnia 24.03.2022 r.

UWAGA OGÓLNA

Proponowana ustawa, choć wprowadza rozwiązania, które częściowo realizują postulaty środowiska przedsiębiorców (zmiany w uldze dla klasy średniej, redukcja obciążeń fiskalnych wobec przedsiębiorców w stosunku do przepisów, które weszły już w życie), nie wprowadza jednak w pełni oczekiwanych przez przedsiębiorców zmian, tj. nie obniża proporcjonalnie obciążeń fiskalnych dla wszystkich firm. Tym samym doprowadza do pogłębienia różnic w opodatkowaniu przedsiębiorców, co szczególnie dotknie opodatkowanych podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

UWAGI SZCZEGÓLNE

1. Likwidacja ulgi dla klasy średniej i obniżenie stawki podatku w ramach skali podatkowej

Obniżenie pierwszej stawki podatkowej dla dochodów opodatkowanych wg skali oraz likwidację ulgi dla klasy średniej należy ocenić pozytywnie. Ulga stanowiła mechanizm komplikujący znacząco system podatkowy i wprowadzający niepewność podatników w zakresie ich ostatecznych rozliczeń podatkowych.

Obniżka stawki podatku dla podatników opodatkowanych wg skali z 17% do 12% jest rozwiązaniem korzystnym dla podatników opodatkowanych w tej formie. Uważamy jednak, że proponowane zmiany mogą budzić wątpliwości w zakresie ich zgodności z Konstytucją RP, ze względu na zmiany zasad opodatkowania w trakcie roku podatkowego. Wprowadzenie tej zmiany w trakcie roku oznacza, że pozostali podatnicy, którzy już dokonali wyboru innej formy opodatkowania na ten rok, nie będą mieli możliwości zmiany swojej sytuacji prawno-podatkowej. Decyzję o wyborze formy opodatkowania podejmowali przy założeniu stawki podatku 17%. Podatnicy Ci, nie mieli możliwości ukształtowania swojej sytuacji podatkowej w zaufaniu, że nie narażą się na niekorzystne skutki prawne swoich decyzji i działań, niemożliwe do przewidzenia w chwili podejmowania tych decyzji i działań. W tym zakresie zmiana ta jest niezgodna z zasadami stanowienia prawa wyrażonymi w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego.

Uważamy, że przepisy powinny umożliwiać przedsiębiorcom zmianę formy opodatkowania do końca danego roku podatkowego kiedy już przedsiębiorca posiada wiedzę o zrealizowanych w danym roku dochodach. Oczywiście zmiana byłaby prawem przedsiębiorcy, bowiem z taką zmianą wiązałyby się dodatkowe obowiązki, wynikające z konieczności korekty prowadzonej ewidencji podatkowej oraz korekt deklaracji miesięcznych składanych do ZUS, w zakresie składki zdrowotnej (ewentualnie konieczność dopłaty składki zdrowotnej).

Alternatywnie uzasadnione wydaje się również wprowadzenie mechanizmu, który umożliwi korektę rozliczeń podatkowych, np. w zeznaniu rocznym, i doprowadzi do opodatkowania dochodów podatników wg najkorzystniejszych dla nich zasad, przy uwzględnieniu nowej stawki podatku PIT. W związku z tym, że wpływ na realne obciążenia przedsiębiorców ma zarówno wybrana przez nich forma opodatkowania oraz obowiązująca stawka składki zdrowotnej, oba te czynniki powinny być uwzględnione w ewentualnym mechanizmie korekty zaproponowanym w projekcie ustawy nowelizującej.

2. Przywrócenie możliwości opodatkowania w formie karty podatkowej dla wszystkich przedsiębiorców

Opodatkowanie w formie karty podatkowej dostępne było dla zakładów rzemieślniczych od prawie 70 lat. Polski Ład, wdrożony bez właściwych konsultacji społecznych z przedsiębiorcami, zaprzepaszcza tę długoletnią tradycję. **Decyzja o likwidacji karty podatkowej rozczarowuje w szczególności środowisko rzemieślnicze, bowiem z tej formy opodatkowania korzystały dotychczas przede wszystkim niewielkie zakłady rzemieślnicze. Pomimo zgłaszanych przez ZRP postulatów, proponowana nowelizacja nie wprowadza zmian w tym zakresie.**

Wielokrotnie zwracaliśmy uwagę, że likwidacja opodatkowania w formie karty podatkowej dla nowych przedsiębiorców lub dotychczas korzystających z innych form opodatkowania, powoduje drastyczny wzrost kosztów prowadzenia działalności, biurokrację dla najmniejszych usługowych zakładów rzemieślniczych. Wzrost obciążeń dla najmniejszych firm jest niebagatelny, również ze względu na coraz większe trudności ekonomiczne jakim muszą sprostać mikroprzedsiębiorstwa – inflacja, wzrost cen paliwa i gazu oraz załamanie łańcucha dostaw wielu towarów.

Likwidacja opodatkowania w formie karty dla nowo powstałych przedsiębiorstw, powoduje dyskryminację firm, które działają w tych samych uwarunkowaniach (branża, wielkość miejscowości, zatrudnienie), co w ocenie ZRP prowadzi do naruszenia fundamentalnej zasady równości w podejmowaniu i wykonywaniu działalności gospodarczej, przewidzianej w art. 2 Prawa przedsiębiorców.

Związek Rzemiosła Polskiego ponownie postuluje o przywrócenie opodatkowania w formie karty podatkowej dla nowych podatników. Mając na uwadze motywy decyzji o likwidacji karty podatkowej, proponujemy umożliwienie rozliczenia w formie karty podatkowej przynajmniej podatnikom świadczącym usługi dla ludności (nie świadczących usług dla biznesu B2B). Z opodatkowania kartą będą mogły korzystać niewielkie zakłady, głównie rzemieślnicze, świadczące niezbędne usługi dla ludności (np. fryzjer, szewc, krawiec, fotograf, etc), co w rezultacie może być korzystne również dla odbiorców tych usług (konsumentów). W kontekście rosnącej inflacji, powrót do opodatkowania w formie karty podatkowej w sektorze usług dla ludności, będzie niewątpliwie pozytywnym rozwiązaniem dla przedsiębiorców.

3. Obniżka stawek ryczału od przychodów ewidencjonowanych

Obniżka stawki podatku w ramach skali podatkowej z 17% do 12%, przy jednoczesnym braku modyfikacji pozostałych form opodatkowania doprowadza do znaczącego zróżnicowania obciążeń podatkowych dla poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorców.

Należy zauważyć, że podstawowa stawka ryczału dla działalności usługowej wynosi aktualnie 8,5% i nie była zmieniana właściwie od początku obowiązywania przepisów o ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych. W ramach Polskiego Ładu znaczącą obniżkę otrzymały wybrane branże tj. medyczna (lekarze), inżynierowie, architekci czy informatycy, natomiast żadna z branż usług rzemieślniczych nie została objęta obniżką. Obniżka stawki ryczału objęła tylko niektóre zawody, podczas gdy pozostałe branże, w szczególności niewielkie firmy usługowe, ponoszą koszty zwiększonych obciążeń podatkowych, oraz zwiększonych kosztów prowadzenia firmy ze względu na drastyczne wzrosty cen paliwa, gazu (usługi rzemieślnicze to często usługi materiałochłonne).

Należy też podkreślić, że pierwotnie stawki ryczału były ustalane przy 3-stopniowej skali podatkowej (20%, 30% i 40%). W międzyczasie nastąpiły znaczące modyfikacje opodatkowania, m.in. zlikwidowano najwyższą 40% stawkę podatkową, zwiększono kwotę wolną i planuje się obniżenie podstawowej stawki podatkowej w skali podatkowej z 17% do 12%. **Z powyższych powodów ZRP uważa, że uzasadniona jest adekwatna obniżka podstawowej stawki ryczału 8,5% oraz ewentualnie pozostałych stawek (5,5% i 3%), aby przy obecnej konstrukcji skali zachować proporcjonalność opodatkowania ryczałtem w stosunku do przeciętnej marży realizowanej w danej branży.** Postulat ten jest dodatkowo uzasadniony likwidacją (dla nowych podatników) karty podatkowej. W tej sytuacji większość nowo powstałych firm usługowych będzie wybierała opodatkowanie ryczałtem. Pomimo zapewnienia Ministerstwa Finansów w trakcie

konsultacji projektu Ustawy o uwzględnieniu dodatkowych obniżek dla pozostałych branż, nie wprowadzono żadnych dodatkowych obniżek stawek ryczałtu.

4. Wprowadzenie wiążących stawek w zryczałtowanym podatku dochodowym od przychodów ewidencjonowanych

Przepisy o zryczałtowanym podatku dochodowym uzależniają stawkę ryczałtu od klasyfikacji statystycznej działalności. Wielu podatników rozliczających się na zasadach ryczałtu, może być narażonych na ryzyko sporów z organami podatkowymi w zakresie prawidłowości zastosowanej stawki ryczałtu. Wraz ze wzrostem popularności ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych w Polskim Ładzie, obawiamy się, że problem sporów podatników z fiskusem na gruncie właściwej stawki ryczałtu będzie narastał.

Proponujemy wprowadzenie dla celów zryczałtowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych regulacji, na wzór aktualnie obowiązujących w podatku VAT w zakresie Wiążącej Informacji Stawkowej (art. 42a ustawy o VAT). Wiążąca Informacja w zakresie klasyfikacji statystycznej prowadzonej działalności oraz właściwej stawki w zryczałtowanym podatku od przychodów ewidencjonowanych wydawana byłaby przez Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (KIS). Zaproponowane rozwiązanie upraszczałoby proces potwierdzenia przez przedsiębiorcę właściwej stawki ryczałtu dla prowadzonej działalności.

5. Przepisy w zakresie składek zdrowotnych od członków komisji egzaminacyjnych w izbach rzemieślniczych

Nowelizacja przewiduje doprecyzowanie przepisów w zakresie mechanizmu obniżania składki zdrowotnej do 0 zł, w sytuacji jeśli płatnik nie oblicza zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. Zmiana dotyczy art. 83 ust. 2 o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z nowym brzmieniem przepisów do wynagrodzeń osób pełniących funkcje na podstawie aktu powołania, nie będą miały zastosowania regulacje ograniczające pobór składki zdrowotnej do „0”, w sytuacji jeśli płatnik nie oblicza zaliczki na podatek dochodowy PIT. Zgodnie z uzasadnieniem do projektu, celem zmiany jest objęcie składką zdrowotną na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy o świadczeniach zdrowotnych, wynagrodzenia prokurentów w spółkach.

W wyniku zmiany ww. przepisu art. 83 ust. 2, składką zdrowotną zostaną również objęte wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych w izbach rzemieślniczych przeprowadzających egzaminy zawodowe (mistrzowskie i czeladnicze). Zwracamy uwagę, że zgodnie z ustawą o rzemiośle do zadań organizacji samorządu rzemiosła należy uczestniczenie w realizacji zadań z zakresu oświaty i wychowania w celu zapewnienia wykwalifikowanych kadr dla gospodarki. Jednym z zadań, jakie realizuje rzemiosło jest przeprowadzanie egzaminów zawodowych, mistrzowskich i czeladniczych. Egzaminy mają charakter państwowy i są elementem systemu kształcenia zawodowego, określonego w przepisach o systemie oświaty.

Należy podkreślić, że źródłem finansowania wynagrodzeń członków komisji egzaminacyjnych nie są środki budżetowe, lecz opłaty wnoszone przez osoby zdające egzaminy. Członkowie komisji egzaminacyjnych, przeprowadzając egzaminy nie realizują aktywności zarobkowej, lecz misję społeczną. Wobec powyższego uważamy, że objęcie wynagrodzeń członków komisji egzaminacyjnych wpływa niekorzystnie na kształcenie zawodowe w Polsce. Postulujemy, aby członkowie komisji egzaminacyjnych w izbach rzemieślniczych zostali wprost wyłączeni z obowiązku zapłaty składki zdrowotnej od otrzymywanych wynagrodzeń w przepisach ustawy o świadczeniach zdrowotnych.

6. Częściowe odliczenie składek dla przedsiębiorców rozliczających się wg podatku liniowego, ryczałtu oraz karty podatkowej

Uważamy, że przewidzianą w projekcie ustawy możliwość częściowego odliczenia składki zdrowotnej od podstawy opodatkowania - dla podatników opodatkowanych na zasadach podatku

liniowego oraz zryczałtowanych form opodatkowania - należy uznać za krok w dobrym kierunku. W ocenie ZRP, limit odliczenia dla podatników opodatkowanych podatkiem liniowym do kwoty odpowiadającej 4,9% z 30-krotności przeciętnego wynagrodzenia (w 2022 roku limit odliczenia wynosił będzie 8.700 zł), jest zdecydowanie niewystarczający. W związku z tym, że podstawa składki zdrowotnej jest Nielimitowana, oznacza to, że pomimo zaproponowanego odliczenia, powyżej pewnego poziomu dochodów, łączne obciążenia fiskalne przedsiębiorcy, wyniosą prawie 24% dochodu.

Obowiązujący od 2022 roku mechanizm obliczania składki zdrowotnej de facto oznacza, że podatnik opłaca podatek od zapłaconej składki, bowiem składka zdrowotna nie jest rozliczana jako koszt działalności gospodarczej. **Postulujemy wprowadzenie możliwości odliczenia zapłaconej składki zdrowotnej od dochodu (u wszystkich podatników), podobnie jak ma to miejsce w odniesieniu do składek na ubezpieczenia społeczne. Rozwiązanie to z jednej strony powoduje równe traktowanie wszystkich podatników, jak również eliminuje niepożądany efekt „podwójnego opodatkowania” tego samego dochodu.**

Ponadto, podkreślenia wymaga fakt, że Polski Ład objął składką zdrowotną na nowych zasadach większość podatników. Jednocześnie system opłacania składek zdrowotnych wciąż uprzywilejowuje w sposób nieuzasadniony, pewne grupy podatników, które nie opłacają składek na ubezpieczenie zdrowotne: osoby prowadzące działalność nierejestrową, wykonujące umowy o dzieło, jak również rolnicy opłacający symboliczne składki zdrowotne, niezależne od ich sytuacji ekonomicznej. **W finansowaniu zwiększonych nakładów na służbę zdrowia, partycypować powinni wszyscy obywatele prowadzący działalność zarobkową, którzy korzystają z nieodpłatnej opieki zdrowotnej w Polsce. Naszym zdaniem należy rozważyć poszerzenie bazy podatników objętych składką zdrowotną, co pozwoliłoby na obniżenie składki na ubezpieczenie zdrowotne do poziomu, który będzie powszechnie akceptowany przez wszystkie strony społeczne i umożliwi realizację celu związanego z oczekiwanym zwiększeniem nakładów na publiczną służbę zdrowia.**

7. Termin na korektę rozliczeń składki zdrowotnej oraz zwrot nadpłaty składek

Związek Rzemiosła Polskiego na etapie konsultacji Polskiego Ładu zwracał uwagę na niekorzystne regulacje dotyczące zasad zwrotu, w przypadku wystąpienia nadpłaty składki zdrowotnej przez przedsiębiorcę. Niestety nowelizacja nie zmienia zasad zwrotu nadpłaty składek zdrowotnych.

Aktualnie obowiązujące przepisy przewidują, że wniosek o zwrot nadpłaconej w danym roku składki zdrowotnej składa się w nieprzekraczalnym terminie do końca maja kolejnego roku (dla podatników rozliczających się wg skali lub podatku liniowego), a wniosek o zwrot złożony po terminie pozostawia się bez rozpatrzenia. Jednocześnie w przypadku zwrotu nadpłaty (co do zasady do końca lipca kolejnego roku), dokonane rozliczenie rocznej podstawy wymiaru i należnych składek zdrowotnych uznaje się za ostateczne. Natomiast organy ZUS mają prawo do kontroli rozliczeń i korekty składki zdrowotnej do upływu terminu przedawnienia (co do zasady 5 lat), w przypadku jeśli podstawa ustalenia składki została przez przedsiębiorcę zaniżona.

ZRP stoi na stanowisku, że terminy na korektę podstawy składki zdrowotnej przez przedsiębiorcę i zwrot nadpłaconej składki za dany rok, powinny być analogiczne jak wynikające z ogólnych zasad przedawnienia zobowiązań podatkowych i składkowych. **Postulujemy ujednoczenie terminów na korektę rozliczenia składek zdrowotnych i zwrot nadpłaty i zrównanie ich z podstawowym okresem przedawnienia zobowiązań w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Naszym zdaniem, inne terminy korekty i zwrotu nadpłaty składki zdrowotnej są niekonstytucyjne, powodując nierówne traktowanie płatników względem organów ZUS, jak również zupełnie odstają od realiów gospodarczych w jakich działają przedsiębiorcy.**

Kolejną kwestią jest obowiązek złożenia przez przedsiębiorcę wniosku o zwrot nadpłaconej składki. Naszym zdaniem formalność ta powoduje nadmierną i niepotrzebną biurokrację. Zwrot nadpłaconych składek, wynikający z rozliczenia rocznego składki, powinien być dokonywany przez ZUS z urzędu – podobnie jak to ma miejsce w rocznych zeznaniach podatkowych w podatku dochodowym.

8. Wyłączenie z kosztów podatkowych odpisów amortyzacyjnych od budynków i lokali mieszkalnych

Od 1 stycznia 2023 roku, przepisy w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od osób prawnych, wyłączają z amortyzacji, m.in. budynki mieszkalne oraz lokale mieszkalne stanowiące odrębną nieruchomość, służące prowadzonej działalności gospodarczej lub wdzierżawiane albo wynajmowane na podstawie umowy. Powyższe ograniczenie naszym zdaniem jest zbyt restrykcyjne i zwiększa obciążenia fiskalne przedsiębiorców, już objętych składką zdrowotną od dochodu (w tym przypadku wyższego ze względu na brak amortyzacji nieruchomości mieszkalnych). W naszej ocenie zmiana może wpłynąć na wzrost cen wynajmu mieszkań, a ewentualne podwyżki czynszu ostatecznie uderzą w najemców. Zgodnie z uzasadnieniem do Polskiego Ładu, celem przepisów jest ograniczenie „podwójnej” korzyści w PIT (w sytuacji amortyzowania wynajmowanego lokalu mieszkalnego, który następnie jest zbywany po 5 latach bez podatku). Jednak, w tym kontekście, zupełnie nie znajduje uzasadnienia wprowadzenie tego ograniczenia również w podatku CIT.

W ocenie Związku należy rozważyć alternatywne rozwiązania, które umożliwią przedsiębiorcom opodatkowanie faktycznie osiąganego przez nich dochodu. W zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych proponujemy np. przywrócenie możliwości amortyzowania lokali mieszkalnych i wprowadzenie opodatkowania dochodu ze sprzedaży lokali mieszkalnych wykorzystywanych w prowadzonej działalności gospodarczej, w sytuacji jeśli podatnik dokonywał odpisów amortyzacyjnych od nieruchomości. Przychód ze sprzedaży nieruchomości mieszkalnej stanowiącej środek trwały w prowadzonej działalności gospodarczej, kwalifikowany byłby jako przychód z działalności gospodarczej w ciągu 6 lat od wycofania z działalności - podobnie jak ma to miejsce w odniesieniu do pozostałych składników majątku firmowego. W przypadku częściowego wykorzystania nieruchomości na cele firmowe, opodatkowaniu podlegałby dochód proporcjonalnie przypadający na wykorzystywaną w działalności gospodarczej powierzchnię. Rozwiązanie pozwala osiągnąć efekt ograniczenia nieuzasadnionych korzyści podatkowych, na które zwraca uwagę ustawodawca, a jednocześnie przedsiębiorcy zachowają prawo do amortyzowania nieruchomości mieszkalnych wykorzystywanych w prowadzonej działalności gospodarczej.

Na gruncie podatku dochodowego osób prawnych, możliwość amortyzowania lokali mieszkalnych powinna zostać przywrócona, tutaj bowiem „podwójna korzyść podatkowa” o której mowa powyżej nie występuje.

9. Minimalny podatek dochodowy od osób prawnych

Od stycznia 2022 roku w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych obowiązują zupełnie nowe regulacje, nazywane minimalnym podatkiem dochodowym od osób prawnych (dodany art. 24ca do ustawy o CIT). Przepisy przewidują, że podatnicy osiągający dochód, który stanowi mniej niż 1 proc. osiąganego przychodu, będą opłacać podatek dochodowy w wysokości 10% podstawy opodatkowania.

Intencją ustawodawcy było ograniczenie optymalizacji podatkowej stosowanej głównie przez duże korporacje. **Przepisy nie przewidują jednak limitu przychodów, które wyłączałyby podatnika z obowiązku zapłaty minimalnego podatku. Wobec tego obawiamy się, że mechanizm minimalnego podatku w obecnym kształcie dotknie także małe i średnie spółki, których dochody są niewielkie np. ze względu na sytuację finansową przedsiębiorstwa, a nie stosowaną optymalizację podatkową. Postulujemy aby rozważyć wprowadzenie limitu przychodów, dla którego powstaje obowiązek opłacania minimalnego podatku dochodowego, tak aby dotyczył on przede wszystkim firm z sektora dużych przedsiębiorstw.**